شانۆنامەی سێ خوشک و دوا قۆناغەکانی شانۆی چێخەف،

دانا ڕەئوف

دونیای شانۆنامەکانی چێخەف زۆر تایبەتە، چەندین درامای ناوەکی لەخۆ دەگرێت و بە شانۆی ئەتمۆسفێر ئاماژەی بۆ دەکرێت، ئەم ئەتمۆسفێرەش پشت بە وروژاندنی یادەوەرییەکان، هیواکانی ئاینده و هەڵوێسته و باره دوروونییەکان، بەتایبەتییش هەرەسهێنانی پەیوەندیی خۆشەویستی و دڵشکاندن دەبەستێت.

ڕەوشە دەروونییەکانیش لەنێو خەونەکانی ڕابردوو کە نەهاتۆتە دی و ئاواتەکانی ئاییندەش کە زۆر دووره لە بەدیهێنانیانەوە قووڵ دەبنەوە.

ئەم مەسەلانەش گرنگترین سیفەتەکانی شانۆی چێخەفن و بە بۆچوونی ڕەخنەگرەکانیش چێخەف بۆ بەرجەستەکردن و دووپاتکردنەوەی ئەم بابەتانە دەگەڕێتەوە بۆ پانتاییەکانی سروشت، بۆ نموونە دەریاچە لە شانۆنامەی باڵندەی دەریا، باخی گێلاس لە شانۆنامەی باخی گێلاسدا، یان خەون بە گەڕانەوەوە بۆ مۆسکۆ لە شانۆنامەی سێ خوشکدا.

ئەم مۆتیفانەش، بەتایبەتی سروشت تەنها وێنەیەک نییە و ڕووداوی شانۆنامەکانی تیایدا ڕوو بدات، یان تیایدا بەند بکات، بەڵکو هێندەی کارەکتەرەکان گرنگە و ڕۆڵێکی لەبەرچاویان لە بەرەوپێشەوەچوونی هێڵی درامی و پەیوەندیی کارەکتەرەکان و خودی ڕووداوەکاندا هەیە.

چێخەف لە شانۆنامەکانیدا پەنا ناباتە بەر دروستکردن و پێکهێنانی دیمەنی توندوتیژ و هاتوهاوار، بەڵکو پێودانگە دراميیەکان لە دووتوێی هێڵێکی هێمن و لەسەرخۆدا دەڕۆن بەڕێوە.

چێخەف لەم بارەیەوە و لە یەکێک لە نامەکانیدا گوتوویەتی:

"مرۆڤ لە ژیاندا بە بەردەوامی یەکتر ناکوژن، یان خۆیان لەناو نابەن و دان بە ناپاکییەکانیاندا نانێن، هەروەها کاتەکانیشیان بە گفتوگۆی زیرەکانەوە نابەنە سەر. ئەوەی کە بیر و هۆشیان داگیر دەکات خواردن و خواردنەوە و دڵداری و قسەی بێمانایە. ئەم شتانەش ئەوەیە کە دەبێت لە سەر شانۆ بەرجەستەیان بکەین، شانۆ دەبێت وێنەی خەڵکی بخاتە ڕوو لە کاتێکدا کەنوێژ دەکەن، سەفەر دەکەن، نان دەخۆن و دەربارەی ئاووهەوا قسە دەکەن و قومار دەکەن. با هەموو شتێک لە سەر شانۆ ئاڵۆز و گران بێت هەروەک ژیان، ساکار و ئاسان بێت هەروەک ژیان. کە خەڵکی نانی ئێوارە دەخۆن لە نانخواردن بەولاوە هیچی تر ناکەن، ئەمەش ڕێگە لە بەختیاریی خەڵکی ناگرێت، بە هەمان شێوە ڕێگە لەو کەسانەش ناگرێت کە ژیانی خۆیان دەشێوێنن."

چێخەف وەک ئەدەب سەیری شانۆی نەکردووە، بەڵکو بەر لە هەموو شتێک شانۆنامەنووسین بۆ ئەو بۆ شانۆ بووە، شانۆکەشی شانۆیەکی واقیعی بووە و بنەماکانی لە سەر تێکستە شانۆییەکانی بونیاد ناوە.

لەم ڕووەوە چێخەف نوێخواز بووە و مەبەستی شانۆ نەبووە، بەڵکو شانۆ پێویستی بە چێخەف بووە و بەدوای شانۆنامەکانیدا ڕایان کردووە.

لەبەر ئەوە نوێخوازی و واقیعییەتی چێخەف دابڕانێک بووە لە هەموو تەوژم و نەریتە شانۆییەکان. چێخەف شارەزاییەکی تەواوەتی لە هونەری شانۆ هەبووە، لەم ڕووەوە لە وەڵامی یەکێک لەو دەزگا چاپەمەنییانەی کە ویستوویەتی شانۆنامەکانی چاپ بکات، گوتوویەتی:

"من هیچ شانۆنامەیەک بە شایانی بڵاوکردنەوە نازانم تا لەکاتی پرۆڤە و لەگەڵ ئەکتەرەکاندا پیایدا نەچمەوە."

تاکە هۆیەکیش کە وای لە چێخەف کردووە شانۆنامە بنووسێت ئەوە بووە کە لە سەر شانۆکان پێشکەش بکرێت.

.

شانۆکەی چێخەف واقیعییە، بەڵام واقیعییەتێکی تایبەتمەندە، چێخەف پێی لە سەر ئەوە داگرتووە کە ژیانە ساکارەکە بەرجەستە بکات، ژیانی هەموو ڕۆژێک، بەڵام گوێزانەوەی ژیانی ڕۆژانە بۆ چێخەف تەنها وێنەکردنێکی ڕووت نەبووە، بەڵکو فەلسەفەی ئەم نووسەرە فەلسەفەیەکی ساکار و ئاسایی بووە.

چێخەف لەو ژیانە ئاساییەدا هەموو وردەکارییەکانی بینیوە، ژیانی لە چەمکە ساکارەکانیدا دۆزیوەتەوە و سەرلەنوێ پێمان دەناسێنێتەوە؛ خۆشگوزەرانیمان، ئازارەکانمان، هیواکانمان، رۆژە خۆش و دڵخۆشەکانمان، خەونەکانمان.

پێویستە ژیان لە ڕوانگەی دیمەنە ئاساییەکەوە وەربگرین، لە دەروازەکانی ساکاربوونەوە لە ژیان و لە خۆمان تێدەگەین.

مەبەستی چێخەف ئەوە بووە وێنەیەکی ژیانی ڕۆژانەمان بداتێ بە هەموو ساکاری، ناخۆشی و ڕیتمە خاوە بێزارکەرەکەیەوە، تا لە پشت ئەوەوە ئەو جیهانە ببینین کە بەدوایدا دەگەڕێن، ئەو جیهانەی کە لە خەونەکانماندا دەیانبینین.

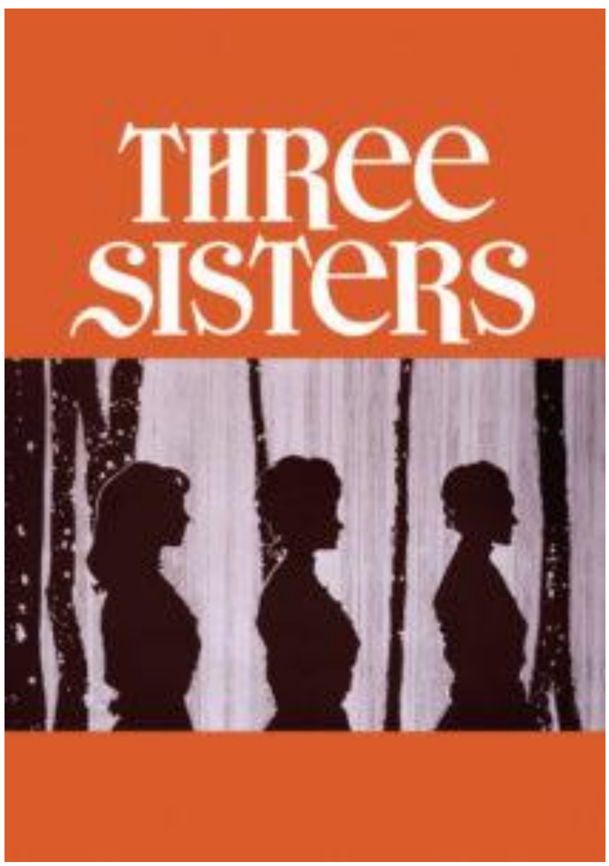

لەو ژیانە ساکار و ئاساییەی چێخەفەوە ڕاستی خۆمان و ڕاستی ژیانمان دەبینین، لەنێوان ئەندێشە

و واقیعدا، لەنێوان ناتەبا و تەبادا، لەنێوان ساکار و ئاسان و دژواردا شیعری چێخەف و شانۆی چێخەف وێنەیەکی ڕاستگۆی مرۆڤایەتی و پەیوەندییەکانمان بۆ بەرجەستە دەکات.

لەم ئەتمۆسفێرەدا هەموو ڕەوش و پەیوەندی و هەڵوێستەکان پابەندن بە پەیوەندییەکانی مرۆڤەوە، پەیوەندییەکانی مرۆڤیش بەوانی تر و بە شتەکانەوە، بە گەردوون، بە ژیان و بە خودی خۆیەوە.

واقیعییەتی چێخەف *ناتورالیزمی* ناگەیەنێت و زۆر دووریشە لە چەمک و بۆچوونەکانی *ناتورالیزمی* ئەمیل زۆلاوە، بەڵکو واقیعییەتی چێخەف زیاتر سروشتییەکی زیندووە و لەگەڵ کەسایەتییەکانیدا کۆمان دەکاتەوە.

لێکنزیکبوونەوە و پێکگەیشتنی ئێمە و کارەکتەرەکانی چێخەف پێکگەیشتنێکی مرۆڤایەتییە بە هەموو گەرموگوڕی و خەون و هیواکانییەوە، بە هەموو سۆز و لێکچوونەکانی چارەنووسێکی هاوبەشەوە.

چێخەف چەندە گرنگی بە کەسی تاک دەدات و مەسەلە خودییە فەلسەفییەکان لە لای مرۆڤی تاک چارەسەر دەکات، هێندەش بەو مانایەی کە مرۆڤ و مرۆڤی تاک ئەندامی کۆمەڵگە و بنەما کۆمەڵایەتییەکانە.

لەبەر ئەوە شانۆنامەکانی چێخەف پاڵەوانی تاک لەخۆ ناگرێت و هەموو کارەکتەرەکانی، بەبێ جیاوازی گرنگن و بەشێکن لە سیستەم و ڕژێمە کۆمەڵایەتییەکان.

کارەکتەرەکانی وەک خودێکی تاک پەیوەندییان بەوانی ترەوە هەیە و لە هەمان کاتدا پەیوەستن بە کۆمەڵگەیشەوە.

بەها مرۆڤایەتییەکان لە لای چێخەف ئاشکران: پەیوەندیی مرۆڤ بە مرۆڤەوە، تاک لەگەڵ تاک لە پەیوەندییەکانیدا بە کۆمەڵگەوە، کۆمەڵگەش لە بەرامبەر خۆیدا، بەتایبەتی ئەو کۆمەڵگەیانەی کە بە گۆڕانکاری و دابڕان و ململانێی فیکری، سیاسی و کۆمەڵایەتیدا تێدەپەڕن و بەم شێوەیەش بارودۆخی مرۆڤایەتی لە باشەوە بەرەو خراپ دەگۆڕێت و بارێکی ئاڵۆز و دوور لە ڕاستییەوە دەستەبەر دەکات.

زۆر گرانە شانۆنامەکان و کارەکتەرەکانی چێخەف بخزێنرێتە بوارەکانی کۆمیدیا یاخود تراژیدیاوە، بەڵکو لەو ڕووەوەی کە شانۆنامەکانی سیمایەکی مرۆڤایەتی گشتگر لەخۆ دەگرن و چ کۆمیدیا یان تراژیدی بەشێکن لەم سیما گشتگرە مرۆڤایەتییە .چێخەف خەندە و پەژارە بەشێوەیەکی سەرسوڕهێنەر تێکەڵاو دەکات، ئەمەش بۆ ئەو وێنەیەکی ڕاستگۆی ژیانە کە لە یەککاتدا پڕە لە پێکەنین و لە هەمان کاتدا خەم و پەژارە، خۆشی و ناخۆشی .چێخەف خۆی شانۆنامەکانی زیاتر وەک کۆمیدیا ناوزەند کردووە، بەڵام بۆ ڕەخنەگرەکان زۆر گران بووە لە ژێر تەوژمەکانی شانۆیەکی کۆمیدیادا شرۆڤەی شانۆنامەکانی بکەن، زۆر گران بووە کە شانۆنامەکانی لەنێوان کۆمیدیا و تراژیدیادا جیابکەنەوە و هەر ئەم مەسەلەیەش خاڵێکی دژوار و جیاوازی و کێشەی نێوان چێخەف و ڕیژیسۆری گەورەی ڕووسی ستانیسلاڤیسکی بووە .

ستانیسلاڤیسکی شانۆنامەکانی چێخەفی لە سەر *شانۆی هونەریی مۆسکۆ* وەک تراژیدیا ڕاڤە کردوون، نەمایشەکانی زیاتر لە تراژیدیاوە نزیک بوون نەک کۆمیدیا و ئەمەش چێخەفی دڵگران کردووە.

زوربەی ڕەخنەگرە ئەوروپییەکان شانۆنامەکانی چێخەف دابەش دەکەن بەسەر دوو قۆناغدا:

یەکەمیان شانۆنامەکانی قۆناغی سەرەتای دەگرێتەوە، لەم قۆناغەدا ڕووداوی شانۆنامەکانی زیاتر ڕاستەوخۆن، بەتایبەتی شانۆنامە کورتەکانی.

دووەمیشیان ئەو شانۆنامانە دێن کە ڕووداوەکانی ناڕاستەوخۆن و چێخەف لەم قۆناغەیدا دەگاتە ئاستێکی گەورەی داهێنان *باڵندەی دەریا* ، *لالۆ ڤانیا* ، *باخی گێلاس و سێ خوشک* نموونەیەکی بەرزی قۆناغی دووەمی شانۆنامەکانی چێخەفن.

گۆڕانکاری و بەرەوپێشەوەچوونە ئاساییەکەی هێڵ و پێودانگە درامییەکان لە لای چێخەف تەنها گەوهەر و هەڵسوکەوت و ڕەفتاری کارەکتەرەکان ناگرێتەوە، بەڵکو لە پەیوەندییەکانیاندا بەوانی ترەوە، بە خۆیانەوە و بە ژیانیشەوە دەگرێتەوە.

لەم نێوەندەشدا ڕاستگۆیی بە هەموو ماناکانییەوە، بێ پێچوپەنا، لە هەموو دیمەنێک لە دیمەنەکانی شانۆنامەکانیدا دەبینرێت.

سیمای شانۆنامەکانی چێخەف وەک لەمەوبەر ئاماژەمان بۆ کردووە، ئەتمۆسفێرێکی تاریکی هێدی کە دڵەڕاوکێ، ناخۆشی، بێزاری، دڵتەنگی، قێزلێکردنەوە، نائومێدی و ون بوون لەخۆ دەگرێت، ئەم سیمایانەش هەموویان پێکەوە هاوکارن، پێکدا دەچن، دژی یەکتر دەوەستنەوە و بە شێوازێکی ناڕاستەوخۆ یەکتری تەواو دەکەن و ڕووداوەکانی شانۆنامەکە بەرەوپێشەوە دەبەن.

چێخەف بە شێوەیەکی سروشتی، ساکار و وەستایانە ڕووداو و چینە جیاوازەکانی کۆمەڵگە لە دەوری ڕووداوە سەرەکییەکەی شانۆنامەکانی کۆ دەکاتەوە، دوای ئەوە یەک لە دوای یەک پەردە لە ڕووی بابەت و هەڵوێستە درامییەکانی ڕووداوەکان لا دەبات، بەم شێوەیەش گرێ درامییەکان و پەیوەندییە مرۆڤایەتییەکان دروست دەکات، ڕیتمێکی مۆسیقی ئەو پەیوەندییە بەهێزەی نێوان شێوە و ناوەڕۆک، دیمەنی دەرەوە و گەوهەرە قووڵە شاراوەکەی دەکات.

ئەنتوان چێخەف لە ساڵی ١٨٦٠ لە ئۆکراینا لەدایک بووە، باوکی بازرگان بووە و مرۆڤێکی بێبەزەیی و توندوتیژ بووە لەگەڵ خانەوادە و منداڵەکانیدا.

چێخەف لە یەکێک لە نامەکانیدا سەبارەت بە باوکی گوتوویەتی:

”هەموو بەیانییەک کە لە خەو هەڵدەستام، یەکەم شت کە بیرم لێ دەکردەوە ئەوە بوو ئاخۆ ئەمڕۆ لێدان دەخۆم؟”

لە ساڵی ١٨٧٥ باوکی نابووت دەبێت و لە ترسی قەرزەکانی و سزای بەندیخانە ڕادەکات بۆ مۆسکۆ و لەوێ خۆی دەشارێتەوە، دواتر خێزانەکەشی ناچار دەبێت کە خانووبەرەکەیان بفرۆشن و بگەڕێنەوە بۆ مۆسکۆ. چێخەف کە ئەوکات خوێندکاری ئامۆژگەی مامۆستایان ئەبێت، بە تەنها دەمێنێتەوە و لە ساڵی ١٨٧٩ کە خوێندنگە تەواو دەکات، ئەویش دەگەڕێتەوە بۆ مۆسکۆ و لەوێ لە کۆلیژی پزیشکی دەست دەکات بە خوێندن.

لە هەمان کاتدا دەستگیرۆیی ماڵەباوکی دەکات و یارمەتییان دەدات و دەست بە نووسینیش دەکات، لە سەرەتادا بە دیمەنی کورتی کۆمیدی و دواتریش بە کورتەچیرۆک، ئەم نووسینانە لە گۆڤارەکانی ئەو سەردەمەدا و بە ناوی خوازراوەوە بڵاو دەکاتەوە.

چێخەف لە ساڵی ١٨٨٤ـەوە وەک پزیشک کار دەکات و نۆڤلێتەکانی بڵاو دەکاتەوە، بەڵام زیاتر لە ساڵی ١٨٨٦ـەوە بە ناوی ڕاستەقینەی خۆیەوە، لە گۆڤار و ڕۆژنامە گەورەکانی ئەو سەردەمەدا دەست دەکات بە بڵاو کردنەوە.

لە ساڵی ١٨٨٧یشدا یەکەم شانۆنامەکەی، ئیڤانۆڤ، لە مۆسکۆ نمایش دەکرێت.

شانۆنامەی ئیڤانۆڤ زیاتر هانی چێخەف دەدات کە لە شانۆ نزیک ببێتەوە، لە ساڵی ١٨٨٨ چوار شانۆنامەی یەک پەردەیی دەنووسێت و لەهەمان ساڵدا خەڵاتی پۆشکین وەردەگرێت.

چێخەف لە ساڵی ١٨٩١ گەشتێک بە زوربەی وڵاتە ئەوروپییەکاندا دەکات، سەرەتا دەچێتە ڤێنا، لەوێوە دەڕوات بۆ ڤینیسیا، فلۆرنس، ڕۆما، مۆنتیکارلۆ و پاریس.

چێخەف لە ساڵی ١٨٩٢ـەوە تا ساڵی ١٨٩٧ وەک پزیشک کاری کردووە و بەشێوەیەکی چڕ سەرقاڵی مەسەلە کۆمەڵایەتییەکانیش بووە، یارمەتیی جوتیارەکانی داوە، قوتابخانەی دروست کردووە و بەردەوامیش سەرگەرمی نووسین بووە.

لە ساڵی ١٨٩٤یشەوە باری تەندروستیی زۆر خراپ دەبێت، لە هەمان ساڵدا و بۆ جاری دووەم سەردانی دەرەوەی وڵات دەکات.

چێخەف بە چاوی ڕێز و خۆشەویستییەوە سەیری تۆڵستۆی کردووە و لە ساڵی ١٨٩٥ بە تایبەتی سەردانی دەکات.

لە ساڵی ١٨٩٦ شانۆنامەی باڵندەی دەریا لە شاری سان پیتەربۆرگ نمایش دەکرێت، شانۆنامەکە سەرکەوتن بەدەست ناهێنێت، ئەمەش چێخەف زۆر نیگەران دەکات و بیر لە دوورکەوتنەوە لە شانۆ دەکاتەوە.

لە ساڵی ١٨٩٧ چەندین ڕووداوی گرنگ ڕوو دەدەن، سەرەتا ستانیسلافیسکی و فلادیمێر نیمیرۆفیتش داتنشکۆ شانۆی هونەر لە مۆسکۆ دادەمەزرێنن، چێخەف باری تەندروستیی زۆر خراپ دەبێت و لە نەخۆشخانە دەکەوێت، هەر لەم ساڵەشدا شانۆنامەی لالۆ ڤانیا لەگەڵ شانۆنامەکانی تریدا لە دووتوێی بەرگێکدا بڵاو دەکاتەوە.

باوکی چێخەف لە ساڵی ١٨٩٨ دەمرێت، بەڵام کۆمەڵێک ڕووداوی گرنگی تر هەر لەم ساڵەدا لە ژیانی چێخەفدا ڕوو دەدەن، بۆ نموونە پارچە زەوییەک لە نیوەدوورگەی کرێم و لە شاری یاڵتا دەکڕێت، خانوویەکی گەورەی بە بەردی سپی لە سەر دروست دەکات، ئەو خانووبەرەیە دواتر بە خانووە سپییەکە دەناسرێت و ئێستا مۆزەخانەیە.

هەر لەم ساڵەدا شانۆی هونەر شانۆنامەی باڵندەی دەریا بە سەرکەوتنێکی گەورەوە پێشکەش دەکەن و چێخەفیش ئۆلگا کینپەری ئەکتەر دەناسێت.

ساڵی دواتر و لەبەر باری تەندروستی بە تەواوەتی لە خانووە سپییەکەی لە یاڵتا جێگیر دەبێت، لە نزیکەوە مەکسیم گۆرکی دەناسێت و شانۆی هونەریش شانۆنامەی لالۆ ڤانیا نمایش دەکات.

لە ساڵی ١٩٠٠ چێخەف بە تەنیا لە یاڵتا دەژی و لە هەمان کاتدا خەریکی نووسینی شانۆنامەیەکی نوێش دەبێت.

ستانیسلاڤیسکی لە پەیوەندییەکی بەردەوامدا دەبێت لەگەڵ چێخەفدا و دەیەوێت بە زووترین کات ئاو شانۆنامەیە تەواو بکات، چێخەف لە نامەیەکیدا دەنووسێت:

"شانۆنامەکە لە ئەتمۆسفێرێکی سەربازیدا ڕوو دەدات و چوار ڕۆڵی سەرەکی بۆ ژن لە خۆ دەگرێت."

چێخەف لە ٢٣ی مانگی ئۆکتۆبەردا دەگەڕێتەوە بۆ مۆسکۆ و لە شانۆی هونەر یەکەم دەستنووسی شانۆنامەی سێ خوشک بۆ ئەندامان و ئەکتەرەکانی شانۆی هونەر دەخوێنرێتەوە و چێخەفیش لە کۆتاییی مانگی دێسەمبەری هەمان ساڵدا بە تەواوەتی شانۆنامەکە تەواو دەکات.

لە ٣١ی مانگی یانیوەری ساڵی ١٩٠١ شانۆی هونەری مۆسکۆ، شانۆنامەی سێ خوشک پێشکەش دەکات، چێخەف لەم کاتەدا لە ئیتاڵیاوە دەگەڕێتەوە بۆ یاڵتا و هیچ تەلەگرامێکی بە دەست ناگات، ئەمەش وا لە چێخەف دەگەیەنێت کە شانۆنامەی سێ خوشک لە مۆسکۆ سەرکەوتنی بە دەست نەهێناوە.

چێخەف تا بە تەواوەتی لە ناوەڕاستی مانگی فێبریوەریدا، دەگەڕێتەوە بۆ یاڵتا، نازانێت کە شانۆنامەکەی سەرکەوتنێکی گەورەی بە دەست هێناوە.

هەر لەم ساڵەدا بڕیاری تەواوەتی خۆی دەدات و لەگەڵ ئۆلگا کینپەر زەماوەند دەگێڕێت، بەڵام باری تەندروستیی بەرەو خراپتر دەچێت.

چێخەف لە ساڵی ١٩٠٤ دوا سەرکەوتنی خۆی لە شانۆی هونەری مۆسکۆ دەبینێت؛ شانۆنامەی باخی گێلاس سەرکەوتنێکی گەورە بە دەست دەهێنێت، بەڵام چێخەف بە تەواوەتی بێهێز دەبێت و نەخۆشییەکەی زۆری بۆ دەهێنێت، تا لە ٢ی مانگی یولی ساڵی ١٩٠٤ کۆچی دوایی دەکات.

سێ خوشکەکە، ئۆلگا، ماشا و ئیرینا پێکەوە لەگەڵ براکەیان ئەندرێی، لە شارێکی دوورەدەستی بچووکدا، دوای ئەوەی کە باوکیان وەک ژەنەراڵ و سەرلەشکر لە مۆسکۆوە گوێزراوەتەوە بۆ ئەوێ دەژین. ئێستا باوکیان مردووە و هیچ شتێک وەک جاران نەماوە و ئەو خانەوادەیە لە سەر ڕێگەی ژیاندا بەجێ ماون.

پزیشکی سوپا بەردەوام بەر ماڵەکەیان دەکەوێت، ئەفسەر و سەربازەکان سەردانیان دەکەن و ژیانیان قەرەباڵخ و داگیر دەکەن، وەکی تر ئەو سێ خوشکە و براکەشیان زیاتر باسی ئەوە دەکەن کە ژیانیان بگۆڕن و بگەڕێنەوە بۆ مۆسکۆ، تا سەرلەنوێ و لەوێ ژیانیان دەست پێ بکەنەوە.

که ئەندرێی براشیان ناتالیا دەخوازێت و دەیگوێزێتەوە ناو ماڵەکە، ژیانی هەرسێ خوشکەکە بە تەواوەتی دەگۆڕدرێت.

ئەندرێی پارەکانی ئەدۆڕێنێت و خوشکەکانیشی دەسەڵاتیان کەمتر و کەمتر دەبێتەوە و توانای ڕووبەڕووبوونەوەی ئەندرێییان نامێنێت.

جگە لە سێ خوشکەکە، ئەندرێی و نەتالیا دوو کارەکتەری تر ڕۆڵێکی گەورە و لەبەرچاویان لە شانۆنامەی سێ خوشکدا هەیە، ئەم دوو کارەکتەرەش هەرگیز دەرناکەون.

یەکەمیان پرۆزۆرۆڤی باوکی ئەندرێی و سێ خوشکەکەیە، پرۆزۆرۆڤ سەرکردەی بەتالیۆنێکی سەربازی بووە و کە شانۆنامەکە دەست پێ دەکات، ئەو ساڵێکە مردووە.

دووەمیان پرۆتۆپۆپۆڤ، پارێزگاری شارەکە یان بەڕێوەبەری گوندەکانە، ئەم کەسایەتییانە کاریگەرییەکی ڕاستەوخۆیان هەبووە و هەیە بەسەر ژیان و چارەنووسی کارەکتەرەکان و ڕەوتی ڕووداوەکانەوە.

پرۆزۆرۆڤی باوکیان هەر لە سەرەتای شانۆنامەکەوە دەردەکەوێت و بوونێکی ئامادە و بەهێزی هەیە.

ئۆلگا: ئیرینا، باوکم ساڵێکی تەواو لەمەوبەر، لەم ڕۆژەدا لە پێنجی مایسی پاردا و لە ڕۆژی بیرەوەریی لەدایکبوونی تۆدا مرد. ڕۆژێکی سارد بوو و بەفر دەباری. من وام

دەزانی بەرگەی ئەمە ناگرم. تۆ بێهۆش کەوتبووی و وەک مردوو وا بووی، بەڵام وا ساڵێک تێپەڕی و ئێستا لەسەرخۆ یادی دەکەینەوە.

شانۆنامەی سێ خوشک

پەردەی یەکەم

جەنەراڵ پرۆزۆرۆڤ پلانی گەورەی بۆ پاشەڕۆژی منداڵەکانی هەبووە، بۆ نموونە فێری زمانەکانی فەڕەنسی، ئەڵمانی و ئینگلیزی کردوون، ئیرینا تەنانەت ئیتاڵییش دەزانێ و هەر لەسەر داخوازی ئەو ئەندرێی ڕێگەی بواری ئەکادیمیی هەڵبژاردووە و باوکی خوازیار بووە کە ئەندرێی ببێتە پرۆفیسۆر.

کە باوکیان جەنەراڵ و سەرکردەی لەشکری ئەو شارە بووە، کاریگەری و مانایەکی گرنگی لە دوای خۆیەوە بۆ هەموو شانۆنامەکە بەجێ هێشتووە.

ئەو ئێستا مردووە، بەڵام سەرباز، ئەفسەر و هەموو لیوای شارەکە بوونێکی ڕاستەوخۆیان لە ماڵەکەدا هەیە و کاریگەرییان بەسەر هەموو کەسایەتییەکانەوە هەیە و ڕەوەتی چارەنووس و پێگەی ژیان و گوزەرانیان بەرجەستە دەکات.

جگە لە ژیانی سەربازی، شارێکی بچووکی دوورەدەستی ڕوسیا بنەما گرنگەکانی ژیانی خێزانی بنەماڵەی پرۆزۆرۆڤ پێک دەهێنێ.

لەو ڕۆژەوەی باوکیان مردووە خەون و حەزە گەورەکانی هەر سێ خوشکەکە ئەوەیە کە بگەڕێنەوە بۆ مۆسکۆ.

مۆسکۆ تەنها شارێک یان پانتاییەکی جوگرافی نییە بۆ ئەو سێ خوشکە، بەڵکو سمبولێکە، سمبولی ڕابردوو، ئەو کاتانەی کە هەموو دەرگەکان کراوە بوون، ژیان ڕووناک و خەندەی پێکەنین ئاسوودەیی و خۆشگوزەرانی پێی بەخشیبوون.

سوپا هێماگەلی چاکە، خۆشی، ژیانێکی گەرم و پڕ لە مانا و گوزەرانێکی بۆرژوازی و زیندوو، لە هەمان کاتدا ئەتمۆسفێرێکی پۆزەتیفە، بەڵام شارە بچووکەکە هێماگەلی دڵتەنگی، بەرتەسکی، بێ مانایی و جیهانێکی نێگەتیفە، لە نێو ئەم دوو جیهانەشدا کارەکتەرەکان لە پەیوەندییەکی بازنەییدا دەسوڕێنەوە، کارەکتەرەکان لە دەروازەکانی پەیوەندییەکانیانەوە بە سێ خوشکەکە، ڕەنگ و ئاستی کەسایەتییەکانیان وەردەگرن، هەرسێ خوشکەکە و ئەندرێیی برایان و بە هۆی کارەکەی باوکیانەوە، زۆر لە نزیکەوە لەگەڵ لەشکر و ئەفسەر و سەربازەکاندا ژیاون، هەر لەبەر ئەوەشە مردنی باوکیان تەنها مردنی جەستەی مرۆڤێک نییە، بەڵکو نەمانی ئەو پەیوەندییە ڕاستەوخۆیەشە بە سوپاوە و بەم شێوەیەش جەمسەرێکی گرنگی پەیوەندییەکان بە دونیای دەرەوە پچڕاوە.

لە دوای مردنی باوکیانەوە لە توزینباخ و سەلیۆنی زیاتر کەسی تر سەردانیان ناکات و ئەم دوانەش هەردووکیان دڵیان بە ئیریناوەیە.

بێگومان مردنی پرۆزۆرۆڤ هەموو خێزانەکەی لە چەقی ڕووداوەکان، پەیوەندی و گرنگیپێدانەوە گواستووەتەوە بۆ پەراوێز، ئەو جیهانەشی کە سێ خوشکەکە و ئەندرێی تێدا دەژی، لە کۆتاییدا دەبێتە دیمەنێکی تێکشکاو: نەتالیا، ژنەکەی ئەندرێی دەست بەسەر ماڵەکەدا دەگرێت، ئۆلگای ناچار کردووە بگوێزێتەوە، ماشا نایەوێت جارێکی تر بۆ ئەو

ماڵە بێتەوە، ئیرینا دەبێتە مامۆستا و لە ماڵەکەیان ئەگوێزێتەوە، ئەندرێی کە دەبوایە ببوایە بە پرۆفیسۆر، ئێستا مووچەخۆرێکی بچووکی بەڕێوەبەرایەتیی گوندەکانە و بە باخچەکەدا پاڵ بە عەرەبانەی منداڵێکەوە دەنێت کە نەتالیای ژنی لە کەسێکی تر بوویەتی و لە ماڵەکەشدا لە ژوورێکی بچووکی تەنهادا دەگیرسێتەوە و کەمانچە دەژەنێت.

تەنانەت شارە بچوکەکەش چۆڵوهۆڵ بووە و لیوا سەربازییەکە گواستوویانەتەوە و شاریان جێ هێشتووە.

کارەکتەرە پۆزەتیفەکان لە سێ خوشکەکەوە نزیکن، تێکڕا هەموویان خەون دەبینن و فەلسەفە لێ دەدەن و کەمتر کرداریان هەیە، یان هیچ کارێکیان نییە.

کارەکتەرە نێگەتیفەکانیش بەدەستوبردن، کرداریان دیارە، پرۆتۆپۆپۆڤ کلیلی زوربەی ڕووداوەکانە و کاریگەرییەکی خراپی بەسەر ڕەوتی ڕووداوەکانەوە هەیە، کوڵیگین وەک مامۆستایەک ئەرکەکانی خۆی جێبەجێ دەکات، سەلیۆنی بارۆن دەکوژێت و نەتالیاش، ژنەکەی ئەندرێی، کەسێکی خۆپەرستە و تەواو پێچەوانەی هەرسی خوشکەکەیە .

نەتاليا بە سەربەستی بە چواردەوری خۆيدا هەڵدەسوڕێت و ڕەوڕەوەی ڕووداوەکان دەبات بەڕێوە، هەرچەندە کارەکتەرێکی نێگەتيفە، بەڵام وزە و هێزێکی گەورەی تێدايە و هەنگاو و بڕياری چاونەترسانە دەدا .

نەتاليا بەڕە لە ژێرپێی خوشکەکان دەردێنێت و لە ماڵەکەيان دەردەپەڕێنێت، ناپاکی لە ئەندرێی دەکات و لەژيانی خۆی بەولاوە هيچيتری بەلاوە گرنگ نييە.

چێخەف تەکنيکێکی تايبەتمەند لە دروستکردنی کەسايەتييەکانيدا بەکار دەهێنێت، بۆ نموونە هەندێک لە کارەکتەرەکان، بەر لەوەی لە سەر شانۆ دەربکەون، لە سەر زاری کارەکتەرەکانی ترەوە پێشکەش دەکات، بەم شێوەيەش بارێکی چاوەڕوانی سەبارەت بەو کەسايەتييە لە لای بينەران دەخوڵقێنێت.

هەندێک جاريش پەيوەندييەکی تايبەتی لە نێوان ئەو کەسەی قسە دەکات و ئەوەی کە دواتر دەردەکەوێت دروست دەکات و کارەکتەرەکان چ لەناو خۆيان و چ لەلای بينەران نامۆ نابێت.

ئەم تەکنيکە لە شانۆنامەی *سێ خوشک*دا بە ئاشکرا ديارە؛ سەليۆنی، ڤێرشينين و نەتاليا پێش دەرکەوتنيان باسيان دەکرێت.

چ خوێنەر و چ بينەرانيش وێنەيەکی تەواوەتی نەتاليا، بەر لەوەی دەربکەوێت، وەردەگرن و هەر سێ خوشکەکە بە نێگەتيفی باسی دەکەن.

نموونەی یەکەم:

توزینباخ :لە بیرم نەبوو، ئەمڕۆ ڤێرشینینی سەرکردەی تازەی بەتالیۆنەکەمان دێ بە میوانیتان(لای پیانۆکەوە دەوەستێت.)

ئۆلگا :ئینجا چییە؟ من بەمە کامەرانم!

ئیرینا :پیرە؟

توزینباخ :نەء، خراپ نییە .تەمەنی زۆر زۆر بێ چل ساڵ، چل و پێنج ساڵ ئەبێ) لەسەرخۆ ئاوازی گۆرانییەکە دەڵێ (گومانی تێدا نییە کە پیاوێکی بەتوانا و ژیرە، بەڵام زۆربلێیە.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی دووەم

نموونەی دووەم

ماشا :ئای ئەو خانمە جلی چۆن لەبەر دەکا !ناڵێم جلەکانی جوان نین یان مۆدەیان بەسەر چووە، بەڵام ڕێک پۆش نییە .تەنوورەیەکی سەیری زەردی کراوەی پەراوێزەدار و بلووزێکی سوور لەبەر دەکا .کوڵمەکانیشی هێندە شتوە و سوەتەوە بریقەیان دێ .نابێ ئەندرێی حەزی لێ کردبێ، من ڕێگەی ئەمە نادەم.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی یەکەم

بەڵام کە نەتالیا دێتە ناو ئەم خێزانەوە، هەر زوو دەست دەگرێت بەسەر ماڵەکەدا، لە ڕێگەی ئەندرێیشەوە خۆی بەسەر هەر سێ خوشکەکەدا زاڵ دەکات و منداڵەکەشی، بوبیک، وەک چەکێک دژی هەموویان بەکار دەهێنێت.

نەتالیای ژنی ئەندرێی کە بە نەتاشاش دەناسرێت، لە ڕووداوی دووەمدا داوا لە ئەندرێی دەکات کە لەگەڵ ئیرینا بدوێت بۆ ئەوەی ژوورەکەی خۆی چۆڵ بکات و بچێتە لای ئۆلگا تا بوبیک لە ژوورەکەی ئەو بنوێت، چونکە ئەو ژوورە زۆر باشە بۆ منداڵ.

نەتاشا :لەشی بوبیک ساردە، ترسم لێ نیشتووە، ڕەنگە ژوورەکەی سارد بێ، ئەبێ هیچ نەبێ تا هاوین بیبەینە ژوورێکی تر .ژوورەکەی ئیرینا بۆ منداڵ زۆر باشە، وشکە و بە درێژایی ڕۆژ تیشکی خۆری تێدایە، دەبێ پێی بڵێین .ئەو دەتوانێ جارێ لەگەڵ ئۆلگادا لە ژوورێکدا بنوون، خۆ بە ڕۆژ لە ماڵ نییە و هەر بۆ نوستن دێتەوە.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی دووەم

لە پەردەی سێیەمدا ئۆلگا و ئیرینا لە یەک ژووردا دەژین، لە پەردەی چوارەمیشدا ئۆلگا ماڵەکەی بەجێ هێشتووە، لە کۆتاییی ئەم پەردەیەشدا ئیریناش دەگوێزێتەوە و ماشاش بڕیار دەدات کە هەرگیز نەگەڕێتەوە ئەو ماڵە.

نەتالیا لە پەردەی یەکەمدا وەک ئافرەتێکی شەرمنی دوودڵ و نادڵنیا دەردەکەوێت، بەڵام وردەوردە دەبێتە خانمی یەکەمی ماڵەکە و بە دەستێکی پۆڵایین ڕەفتار دەکات و بە ئاشکرا بووەتە دۆستی پرۆتۆپۆپۆڤ کە کچە بچووکەکەشیان، سۆفۆچکا، هەر لەوە. بەهێزیی نەتالیا بەهێزییەک نییە کە لە جەستە و ڕەفتاری ئەودا بێت، ئەو بەو شێوەیە لەدایک نەبووە، بەڵکو نەتاشا هێزی خۆی لە بێهێزیی ئەندرێی و ڕەفتاری هەر سێ خوشکەکەیەوە وەردەگرێت، ئەم بێ دەسەڵاتییەی ئەندرێی و خوشکەکانی و هەوڵی بە

پەراوێزکردنی نەتالیا وا لەم ئافرەتە دەکات کە کاردانەوەیەکی بەهێزی هەبێت و لە هەمان کاتدا پێگەشی بەهێز دەکات. کە نەتالیا لە بەرچاوی ئۆلگا لە پیرە تەمەن هەشتا ساڵییەکە ترۆ دەکات، مەبەستی ترۆکردنی ئۆلگایە، ئەو پیرێژنە، ئەنفیسا، لە ساڵانێکی زۆر لەوەوبەرەوە لەو ماڵەدا کار دەکات و هەر خۆیشی سێ خوشکەکە و ئەندرێی پەروەردە کردووە.

نەتاشا :بەڵێ، ڕەنگە زۆر ژاکابم(ەبەر ئاوینەکەدا) دەڵێن قەڵەو بووم، ڕاست نییە، یەک تۆز چییە قەڵەو نەبووم .ماشا نوستووە، بەستەزمانە زۆر ماندووە) .(بە ساردییەوە بۆ ئەنفیسا) تۆ لە بەر چاوی من نابی دانیشی، هەستە، لاچۆ لێرە) .(ئەنفیسا دەچێتە دەرێ .بێدەنگییەک)تێناگەم، تۆ ئەم پیرێژنەت بۆچی ڕاگرتووە؟

ئۆلگا :(بە پەلە) ببوورە، منیش تێناگەم!

نەتاشا :بوونی هیچ پێویست نییە .ئەو جوتیارە و پێویستە لە لادێ بژی .بۆچی ئەوەندەتان داوە بە دەمیەوە؟ من حەزم لە ماڵی ڕێکوپێکە(دەست بە ڕوومەتیدا دێنێ) بەستەزمان، تۆ ماندووی !بەڕێوەبەرەکەمان ماندوە .کە سۆڤۆچکای کچم گەورە بوو و هاتە قوتابخانەکەت، ئەوسا لێت دەترسم!

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی سێیەم

لەنێو کارەکتەرەکانی شانۆنامەی *سێ خوشک*دا، بەتایبەتی کەسایەتی ئەندرێی، گۆڕانکارییەکی زۆری بەسەردا دێت؛ ئەندرێی لە هەموو کارەکتەرەکانی تر، بەتایبەتیش سێ خوشکەکە، توشی کارەساتی دەروونی و بێهیوایی دەبێت.

لە پەردەی یەکەمەوە کە کەمانچە دەژەنێت، خەون دەبینێت و خوازیارە ببێتە پرۆفیسۆر و لە بواری زانستدا بڕوانامەی گەورە بەدەست بهێنێت.

تا پەردەی چوارەم کە بە تەواوەتی ڕووخاوە، مووچەخۆرێکی بچوکە و دەروون و ڕۆح و جەستەی هیلاکن و لە باخچەکەدا بە عەرەبانەی منداڵەکەوە دێت و دەچێت .

ماشای خوشکی بە ئاشکرا دەڵێت“ :ئەندرێی برامان هەموو ئاواتەکانی تێک شکاون”.

زۆر کارەکتەری پزیشک لە نۆڤلێت و شانۆنامەکانی چێخەفدا هەن، لەوانەیە ئەمەش بگەڕێتەوە بۆ ئەزموونی تایبەتمەندی چێخەف خۆی کە لە ڕاستیدا پزیشک بووە و ماوەیەکی زۆریش وەک پزیشک کاری کردووە.

کەسایەتیی پزیشک لە لای چێخەف ئەو کەسەیە کە بە سەربەستی و بەبێ جیاوازی چینایەتی و هەموو جیاوازییەکانی تر، دەتوانێت بچێتە هەموو ماڵێکەوە.

پزیشک هیچ سنوورێکی نییە و چێخەفیش ئەم سەربەستییەی کار و پیشەی پزیشک وەک جۆکەرێک بەکار دەهێنێت و هەندێک جار نهێنیی زوربەی چینەکانی کۆمەڵگەی لایە.

بۆ نموونە لە هەموو شانۆنامەکانی چێخەفدا، جگە لە *باخی گێلاس* کارەکتەرێکی پزیشک هەیە، ئەم کارەکتەرانە یان ئەوەتا ڕاستەوخۆ بەشداری ڕووداوەکانن و ڕۆڵێکی گرنگیان لە بەرەوپێشەوەچوونی ململانێکاندا هەیە، یان ئەوەتا چاودێرێکی وردن.

دوا پزیشکی شانۆنامەکانی چێخەف چیبووتیکینە، پیرەپزیشکێکی سوپایە و بە شێوەیەک لە شێوەکان کۆکردنەوەیەکی یان بەرئەنجامێکی کۆتاییی پزیشکەکانە.

پزیشکەکانی نێو شانۆنامەکانی چێخەف لەگەڵ چێخەف دەچنە تەمەنەوە و پیر دەبن، چیبووتیکینیش دوا پزیشک و بەتەمەنترین پزیشکی شانۆنامەکانی چێخەفە .

چیبووتیکین مرۆڤی قسە هێنانەوەیە و هەموو بوون و جیهان دەخاتە ژێر تێڕامانەوە و تەنانەت لە پەردەی سێیەمیشدا بوونی خۆشی وەک پزیشک و دەوروبەرەکەشی دەخاتە ژێر پرسیارەوە.

چیبووتیکین :هەمووتان بە لەعنەت بن، سندانم لێ دان، هەرایە !وام دەزانی دوکتۆرم و دەتوانم چارەی هەموو نەخۆشییەک بکەم، کەچی هیچ نازانم، هەموو شتێکم بیرچۆتەوە، هەرچیم زانیوە هەموویم لەبیر چووەتەو، هیچم لەبیر نەماوە) .بێ ئەوەی هەست پێ بکا ئۆلگا و نەتاشا دەچنە دەرێ (شەیتان بە لەعنەت بێ، چوارشەممەی ڕابردوو لە زاسیپ ژنێکم تیمار ئەکرد، کەچی مرد .من تاوانبارم، بەڵێ، بیستوپێنج ساڵێک لەمەوبەر هەندێ شتم دەزانی، بەڵام هیچم لەبیر نەماوە، هیچ .باشە، بەڵکو من مرۆڤ نەبم و بە خۆڕایی وا خۆم پیشان بدەم کە دەست و قاچ و سەرم هەیە، بەڵکو لە ڕاستیدا من هەر نەبم و وا بزانم دێم و دەچم و دەخۆمەوە) !دەگری (ئاخ، خۆزگە هەر نەبوومایە) .ژێر دەبێتەوە و بە تووڕەییەوە (شەیتان دەزانێ، سێ ڕۆژە لە یانە هەرایە و باسی شەکسپیر و ڤۆڵتەر دەکەن،

من نەمخوێندوونەتەوە و هیچیان دەربارە نازانم، کەچی خۆم وا پیشان دەدا کە خویندوومنەتەوە، ئەوانی تریش هەر وەکو من بوون، ئەمە نزمییە .ئەو ژنەشم هاتەوە بەرچاو کە چوارشەممە کوشتم و لە بەرچاوم ون نەدەبوو .دڵم گیراوە، ئەمە ناڕەوایە، کارێکی چەوتە، تاوانە.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی سێیەم

ئەم کارەکتەرە مەی بە چارەسەر دەزانێت و لە پشت سنوورەکانی بەدمەستبوونەوە خۆی دەشارێتەوە، هەندێک جار بە هەستێکی گەورە خۆشەویستی بۆ سێ خوشکەکە و بەتایبەتی بۆ ئیرینا دەردەبڕێت، یان گوێ ناداتە هیچ و هەندێک جار پەردە لە ڕووی ڕاستییەکان هەڵدەماڵێت و توندوتیژە.

بۆ نموونە لە پەردەی چوارەمدا، بەم شێوەیە ئامۆژگاری ئەندرێی دەکات.

چیبووتیکین: براکەم، من بەیانی دەڕۆم و ڕەنگە ئیتر هەرگیز جارێکی تر یەکتری نەبینینەوە، بەڵام ئەم ئامۆژگارییەی منت ل ەبیر بێ: شەبقەکەت بکەرە سەرت و گۆچانەکەت بگرە بە دەستتەوە و ماڵ بەجێ بێڵە و بڕۆ ... بێ ئاوڕدانەوە بڕۆ، هەتا دوورتریش بڕۆی باشترە.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی چوارەم

هەر چیبووتیکین پەردە لە سەر ئەو نهێنییە هەڵدەماڵێت کە هەموو دەیزانن، بەڵام کەس ناوێرێت، یان نایەوێت ڕاستەوخۆ باسی بکات، ئەویش پەیوەندییەکانی نەتاشایە بە پرۆتۆپۆپۆڤەوە.

چیبووتیکین لە کاتێکدا ئەم نهێنییە ئاشکرا دەکات کە کاتژمێرە دێرینەکەی دایکی سێ خوشکەکە دەشکێنێت، شکاندنی ئەم کاتژمێرەش لەگەڵ ئاشکراکردنی پەیوەندییەکانی نەتاشا و پرۆتۆپۆپۆڤ سمبوڵی شکاندنی بەها کۆمەڵایەتی، مرۆڤایەتی و داوێنپیسییە.

چیبووتیکین: ڕەنگە هیی دایکت بووبێت. ئینجا با هیی دایکت بووبێت، ڕەنگیشە من نەمشکاندبێت، بەڵکو وا هاتبێتە بەرچاو کە من شکاندوومە. وا بزانم هەمووومان هەر وا تێدەگەین کە ئێمە هەین و کەچی لە ڕاستیشدا نین. من هیچ نازانم، کەس هیچ نازانێت (لای دەرگەکەوە) بۆچی سەیرم دەکەن؟ نەتاشا لەگەڵ پرۆتۆپۆپۆڤدا ڕادەبوێرێ، کەچی ئێوە نایانبینن، ئێوە ئێستا لێرە دانیشتوون و هیچ نابینن. نەتاشا لەگەڵ پرۆتۆپۆپۆڤدا ڕادەبوێرێ.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی سێیەم

چیبووتیکینی پیرەپزیشک پەیوەندییەکی دێرین و توندوتۆڵی بە بنەماڵەی پرۆزۆرۆڤەوە هەیە و هەرسێ خوشکەکە و ئەندرێیی بە بەرچاوی ئەوەوە گەورەبوون.

ئەم پەیوەندییەش دەگەڕێتەوە بۆ سەردەمی مۆسکۆ.

چیبووتیکین بە شێوەیەک لە شێوەکان پەیوەندییەکی خۆشەویستیی بە دایکی سێ خوشکەکەوە هەبووە و ئێستا بە بیرەوەریی ئەو پەیوەندییە دڵخۆش دەبیت و هەر بەو بیرەوەرییانە دەژی.

چیبووتیکین: نەشمیلە نازدارەکانم، ئێوە بەنرخترین و خۆشەویستترین کەسن لەم جیهانەدا. (بۆ ئیرینا) نەشمیلەکەم، کۆرپەکەم، من لە ڕۆژی لەدایکبوونتەوە ئەتناسم. جاران بە باوەش دەمگێڕای و دایکی خوالێخۆشبووتم خۆش ئەویست.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی یەکەم

چیبووتیکین بەهەمان شێوە لە پەردەی دووەمیشدا بە ئەندرێی دەڵێت:

چیبووتیکین: لەبەر ئەوەی ژیانم وەک هەورە بروسکە تیژ و خێرا بەسەرچوو، فریا نەکەوتم ژن بهێنم، هەروەها لەبەر ئەوەش ژنم نەهێناوە چونکە دایکتم زۆر خۆش دەویست، هەرچەندە ژنی مێردداریش بوو.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی دووەم

ئەم مەسەلەیەش چەندین جاری تر دووبارە دەبێتەوە و چیبووتیکین هەر فرسەتێکی بۆ هەڵ بکەوێت باسی خۆشەویستیی خۆی بۆ دایکی سێ خوشکەکە دەکات، بەڵام هەرگیز وەڵامی ئەو پرسیارەمان دەست ناکەوێت کە ئایا دایکی سێ خوشکەکەش چیبووتیکینی خۆشویستووە یان خۆشەویستییەکە تەنها لە لایەن چیبووتیکینەوە بووە.

ئۆلگا کچی ژیانی ڕۆژانەیە، بەردەوام کار دەکات و ژیانی گۆڕانکارییەکی ئەوتۆی بەسەردا نایەت.

ئیرینا لە سەرەتای شانۆنامەکەدا وەک باڵندەیەکی سپی ئاماژەی بۆ دەکرێت، خەونەکانی نایەنە دی و لە کۆتاییی شانۆنامەکەدا وەک باڵندەیەکی باڵشکاو ئامادەیە سەرلەنوێ ژیانی خۆی دەست پێ بکاتەوە.

ماشا لە سەرەتادا جلوبەرگەکانی ڕەشە و ئەمەش بە شێوەیەک لە شێوەکان سمبوڵێکە و ماشای باڵندەی دەریامان بیر دەخاتەوە. ماشا لە شانۆنامەی باڵندەی دەریادا جلوبەرگەکانی ڕەشە، لەبەرئەوەی وەک خۆی دەڵێت لە پرسەی ژیانی خۆیدایە، بەڵام ماشا لە شانۆنامەی سێ خوشکدا لە پرسەی ژیانی خۆیدا نییە، بەڵکو زیاتر کەسایەتییەکی سەرکەش، یاخی و سەربەستە.

ماشا تاکە کەسێکە کە دەوێرێت و بە ئاشکرا دژی دابونەریتە کۆمەڵایەتییەکان دەجوڵێتەوە، بۆ نموونە سەرەڕای ئەوەی کە ژنی کولیگینە، بەڵام عاشقی ڤێرشینین دەبێت و پەیوەندییەکی کراوەی دڵداری لەگەڵدا دروست دەکات و گوێ بە قسەی خەڵکی و ئابڕووچوون نادات.

بەڵام ڤێرشینین لەگەڵ سوپاکەیان لەو ناوە، یان لەو شارە بچووکە دەگوێزنەوە و خەون و هیواکانی ماشاش نایەنە دی و دەگەڕێتەوە سەر ژیانە ئاساییەکەی پێشووی و پۆشینی جلوبەرگە ڕەشەکانی.

کارەکتەرەکانی شانۆنامەی سی خوشک بەردەوام خەون بە کارکردن و خۆشەویستییەوە دەبینن، کارێک کە مانایەک بە ژیان ببەخشێت و هیوایەک بە خۆشەویستییەکەوە کە ژیانیان ئاسوودە و بەختیار بکات.

هەندێک جار ئەم دوو خەونە پێکدا دەچن و دەبنە یەک، بە هیوای گوزەرانێکی خۆش، هاوبەش و خەونێک بە کۆمەڵگەیەکەوە کە مرۆڤ بتوانێت خودی خۆی لە واقیعدا بدۆزێتەوە.

لەهەر چوار پەردەکەی شانۆنامەی سێ خوشکدا کارەکتەرەکان بەردەوام باسی کارکردن و گرنگیی کارکردن دەکەن، بۆ نموونە هەر لە سەرەتای پەردەی یەکەمدا ئیرینا باسی ئاسودەیی لە کارکردندا دەکات:

ئیرینا: کە ئەم بەیانییە خەبەرم بووەوە و هەستام و دەموچاوم شت، لەپڕ وام هەست کرد کە هەموو شتێکی ئەم جیهانەم لە لا ڕووناکە و دەزانم ئەبێ چۆن بژیم.

ئیڤان ڕۆمانیچی خۆشەویست، من هەموو شتێک دەزانم، مرۆڤ هەرچییەک بێ پێویستە کار بکا و بە ئارەقی ناوچەوانی خۆی بژی، ئاوات و مانای ژیان لەمەدایە. چەند خۆشە کرێکار بی و لەگەڵ ڕۆژهەڵاتندا لە سەر شەقامەکان بەرد بشکێنی، یان شوان بی، یان مامۆستا بی منداڵان فێری خوێندن بکەی، یان شەمەندەفەر لێبخوڕی.

ئای خوایە! با مرۆڤیش نەبی، با گامێش بی یان ئەسپێکی ئاسایی بی هەر بەو مەرجەی ئیش بکەی و ژنێک نەبی کاتژمێر دوازدەی نیوەڕۆ لە خەو هەستی و لە ناو جێگاکەدا قاوە

بخۆیتەوە و دوای دوو کاتژمێر خەریکی خۆگۆڕین بی، ئای ئەمە شتێکی چەند سامناکە! وەک جۆن هەندێ جار مرۆڤ لە گەرمادا حەز دەکا بخواتەوە منیش ئاوا حەز دەکەم ئیش بکەم.

ئیڤان رۆمانیچ، ئەگەر لەمەودوا بەیانیان زوو لە خەو هەڵنەستم و ئیش نەکەم هاوڕێیەتیم مەکە.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی یەکەم

پەردەی سێیەمی شانۆنامەکە دادەنرێت بە خاڵی یەکاڵاکردنەوەی مەسەلەکان: لەم پەردەیەدا ئەندرێی دان بەوەدا دەنێت کە چەند پارەی دۆڕاندووە و تا چەند کەوتووەتە ژێر باری قەرزەوە.

هەر لەم بەشەدا ماشا باسی عەشقی خۆی و ڤێرشینین بۆ خوشکەکانی دەکات و هەر لەم بەشەشدا ئۆلگا ئامۆژگاریی ئیرینا دەکات تا شوو بە توزینباخ بکات.

ئیرینا قاییل دەبێت کە شوو بە توزینباخ بکات، هەرچەندە باش دەزانێت کە توزینباخی خۆش ناوێت، تەنانەت ئەویش دەزانێت کە ئیرینا ئەوی خۆش ناوێت.

لە دوا دیالۆگەکانی پەردەی سێیەمدا ئیرینا بە ئۆلگا دەڵێت:

ئیرینا: نەشمیلەکەم، نازدارەکەم، من ڕێزی بارۆن دەگرم و نرخی دەزانم، پیاوێکی نایابە. قاییلم شووی پێ بکەم، شووی پێ دەکەم، هەر بەو مەرجەی بچین بۆ مۆسکۆ. لێت دەپاڕێمەوە، با بچین. لە هەموو جیهاندا لە مۆسکۆ خۆشتر نییە... با بچین، ئۆلا، با بچین!

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی سێیەم

ئیرینا بەوپەڕی ڕاستگۆییەوە و ڕاستەوخۆ بە توزینباخ دەڵێت، بەڵام توزینباخ لە دڵەوە عاشقی ئەوە و بە هەموو شتێک قاییلە، لە پەردەی چوارەمیشدا ئیرینا ئەم ڕاستییە دەخاتە دەستی توزینباخەوە:

ئیرینا: ئەمە بە دەست خۆم نییە، من ژنێکی بەوەفا و گوێ ڕایەڵت دەبم، بەڵام خۆشەویستی لە دڵمدا نییە، بڵێم چی؟ (دەگری) من هەرگیز لە ژیانمدا کەسم خۆش نەویستووە. من لە زۆر دەمێکەوە بە ئاواتی ئەوەوەم یەکێکم خۆش بوێ، شەو و ڕۆژ بە ئاواتەوە بووم، بەڵام دڵم وەک پیانۆیەکی گرانبەها وایە کە کلیلەکەی ون بووبێ! (بێدەنگییەک) چاوەکانت شڵەژاون!

توزینباخ: بە درێژایی شەو نەنووستم، من لە ژیاندا هیچ شتێکی سامناکم نییە بمترسێنێ، بەڵام هەر ئەم کلیلە ون بووە گیانم دەشڵەژێنێ و ناهێڵێ بنووم، قسەیەک بکە. (بێدەنگییەک) قسەیەک بکە.

ئیرینا: چی؟ چی بڵێم؟ چی؟

توزینباخ: هەرچییەک بێ.

شانۆنامەی سێ خوشک، پەردەی چوارەم

لە ناو ئەو سێ خوشکەدا ئۆلگا هەمیشە دەکەوێتە پەراوێزەوە، تەنانەت هەندێک جار لە بیر دەچێتەوە، ئیرینا توند خۆی بە خەونەکانییەوە هەڵدەواسێت و ماشاش خۆی دەداتە دەست عەشق .

ئەم نووسینە لە کتێبی شانۆنامەی سێ خوشک، نووسینی ئەنتوان چیخۆڤ، وەرگێڕانی جەلال تەقی، ژمارە ٢٠ لە زنجیرەی شانۆی بیانیی دەزگای ئاراس بڵاو کراوەتەوە